

AKADEMIK NIKOLA BAŠIĆ UPOZORAVA NA NEODGOVORNO UPRAVLJANJE PROSTOROM UZ OBALU, ALI I DA SE OBITELJSKIM TURIZMOM NE MOŽE ZVATI SMJEŠTAJ U NEKRETNINI KOJU GRAĐANI RH KOJI ŽIVE DRUGDJE MOGU IZNAJMLJIVATI UZ PAUŠAL OD 300 KN GODIŠNJE

DUŠKO JARAMAZ/PIXSELL

Dvadeset i prvo stoljeće na hrvatskoj obali obilježeno je nekretninskom ekspanzijom, kaotičnom urbanizacijom, stvaranjem linearnih dužobalnih naselja i pretjeranim gomilanjem smještajnih kapaciteta bez ikakve ideje, upozorilo je Znanstveno vijeće krajem 2021. u Izjavi za javnost o prijetnji sruza turizma i hrvatskog prostora

Strani vlasnici nekad su gori devastatori i od nas! A porez često i ne plate

Piše Dijana Jurasić

Zašto Hrvatska uništava svoju obalu i otoke nekretninskom ekspanzijom bez ikakvog reda i plana zaboravljajući da su obala i otoci i povijesne jezgre starih gradova nacionalno dobro svih hrvatskih građana? Zašto se i mnogi strani vlasnici nekretnina kod nas ponašaju onako kako im nikad ne bi palo na pamet u svojim državama, devastirajući prostor uz obalu i plaćajući i za rentanje vila minimalna davanja državi ili nikakva? Zašto treba napraviti razliku u plaćanju poreza između obiteljskih iznajmljivača koji žive cijelu godinu na obali i otocima i onih koji žive negdje drugdje, a koriste se beneficiranim izdvajanjima za svoj nekretninski biznis? Nije li sramota što nas UNESCO mora upozoravati da ugrožavamo dubrovačku povijesnu jezgru ili Plitvička jezera? To su samo neka od pitanja o kojima smo razgo-

varali s predsjednikom Znanstvenog vijeća za turizam i prostor Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, arhitektom i akademikom Nikolom Bašićem. Bašić je, inače, autor instalacije Pozdrav Suncu i Morskih orgulja u Zadru te spomen-križeva na Kornatima i niza drugih arhitektonskih zdanja.

Nažalost, javnost nije s dužnom pažnjom popratila Izjavu za javnost o prijetnji sruza turizma i hrvatskog prostora Znanstvenog vijeća za turizam i prostor HAZU krajem 2021. U njoj se uz ostalo ističe: "Dvadeset i prvo stoljeće na hrvatskoj obali obilježeno je nekretninskom ekspanzijom, kaotičnom urbanizacijom, stvaranjem linearnih dužobalnih naselja i pretjeranim gomilanjem smještajnih kapaciteta bez ikakve ideje o kraju i koncu kaotične urbanizacije obale i održivom upravljanju resursima.

Želimo turizam koji neće poticati puzajuću kolonizaciju i dramatičnu devastaciju nacionalnog prostora, turizam koji hrvatski prostor neće učiniti lakim plijenom vehemntnog tržišta koje ga želi jednokratno konzimirati, turizam po kojem Hrvatska neće doživjeti "paradoks resursa" prema kojem kolonizacija prostora kao najvećeg resursa zemlje postaje uzrokom njezine traumatične devastacije i pauperizacije. Temeljno razvojno stajalište trebalo bi glasiti: sve ono što je dobro za turizam mora biti dobro za lokalnu zajednicu, ali i za društvo u cjelini."

– Znanstveno vijeće za turizam i prostor HAZU smatra da je na društvenoj i političkoj razini nužno učvrstiti odlučnost da turistički razvoj konačno prestanemo zasnivati na nepovratnom trošenju prostora kao najdragocijenijem nacionalnog bogatstva. Za to mora postojati politička volja, stručna, etična snaga,

i osviještena javnost koja mora biti uključena u procese uravnoteženja turističkog razvoja i stanja u prostoru. Turizam mora biti na korist naše zajednice, ali i naše prepoznatljive kulture koju kao zajednica živimo i promičemo. Zasad su najčešće ti prostorni planovi interesne križaljke bez ikakve ideje o prostoru i što bi on trebao biti. Ne možemo razvijati turizam u prostoru na način da on bude jednokratno potrošen u trenutku našeg kratkog prolaza kroz njega. Ako smo vjerodostojni baštiniči, a ne samo slučajni nasljednici, onda ćemo prirodno i kulturno bogatstvo naslijeđeno od predaka znati sačuvati i predati onima koji dolaze nakon nas. Nažalost, turizam sada generira transformaciju prostora u dramatičnim oblicima. U prostornim planovima gradnja na obali i otocima opravdava se stambenom potrebama iako znamo da demografski izumiremo. Pomama za gradnjom nastala